

Uchwała nr 1/2023 z dnia 4 września 2023 roku
w sprawie wystąpienia do Rady Dyscypliny Naukowej Filozofia
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
z wnioskiem o nadanie dr. Mariuszowi Tabaczkowi
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych
w dyscyplinie naukowej filozofia
podjęta przez komisję habilitacyjną powołaną przez Radę Dyscypliny
Naukowej Filozofia UKSW w Warszawie

Powołana w dniu 4 maja 2023 r. przez Radę Dyscypliny Naukowej Filozofia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, na podstawie art. 221 ust. 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym oraz § 36 ust. 1 p. 3 Statutu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz § 6 Uchwały Nr 200/2019 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 23 października 2019 r. w sprawie sposobu postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, komisja habilitacyjna do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego doktora, działała w składzie:

osoby wyznaczone przez Radę Doskonałości Naukowej:

- prof. dr hab. Tadeusz Szubka (Uniwersytet Szczeciński) – przewodniczący
- dr hab. Piotr Bylica (Uniwersytet Zielonogórski) – recenzent
- dr hab. Mariusz Gryganiec (Uniwersytet Warszawski) – recenzent
- prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) – recenzent

osoby wyznaczone przez Radę Dyscypliny Naukowej Filozofia UKSW w Warszawie:

- dr hab. Michał Głowala (Uniwersytet Wrocławski) – recenzent
- dr hab. Michał Zembruski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) – członek komisji
- dr hab. Adam Świeżyński (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) – sekretarz

Działając na podstawie:

1. Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669, z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202),
3. Uchwały Nr 200/2019 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 23 października 2019 r. w sprawie sposobu postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie wraz z późn. zm. (tekst jednolity: Obwieszczenie Nr 18/2022 Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały Nr 200/2019 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 23 października 2019 r. w sprawie sposobu postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie),

komisja habilitacyjna wzięła pod uwagę:

1. osiągnięcia naukowe, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2a Ustawy;
2. aktywność naukową habilitanta realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (por. art. 219 pkt. 3 Ustawy);
3. wskaźniki naukometryczne;
4. wynik kolokwium habilitacyjnego (por. art. 221 pkt. 9 Ustawy).

Podstawą oceny dokonań wymienionych w pkt. 1-5 były:

1. Osiągnięcie naukowe spełniające wymogi z art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) pod tytułem: *Arystotelesowsko-tomistyczna interpretacja teorii ewolucji – W oparciu o klasyczne rozumienie przyczynowości i oraz klasyczną koncepcję działania Boga w świecie*, składające się z cyklu jedenastu artykułów oraz wybranych fragmentów dwóch monografii.
2. Sporządzony przez habilitanta autoreferat i zestawiony przez niego wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej oraz wskaźników naukometrycznych (wraz z dostarczoną dokumentacją).
3. Sporządzone przez recenzentów oceny osiągnięć.
4. Dyskusja członków komisji habilitacyjnej po kolokwium habilitacyjnym nad jego przebiegiem

oraz nad dorobkiem naukowym i aktywnością naukową kandydata oraz nad wnioskiem o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego.

UCHWAŁA

Biorąc pod uwagę osiągnięcia habilitanta, przedstawione przez recenzentów opinie, przebieg kolokwium, a także przeprowadzoną dyskusję, Komisja podjęła uchwałę o wystąpieniu do Rady Dyscypliny Naukowej Filozofia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z wnioskiem o nadanie:

doktorowi Mariuszowi Tabaczkowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie naukowej filozofia

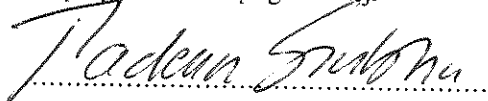
Uchwała zapadła następującym stosunkiem głosów:

- za nadaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego (TAK) – głosów: 7
- przeciw – (NIE) – głosów: 0
- WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – głosów: 0

W posiedzeniu Komisji brało udział siedmiu członków Komisji.

Głosowanie zgodnie z art. 222 ust. 10 ustawy i stosownym wnioskiem habilitanta miało charakter jawny.

Podpis przewodniczącego komisji

.....

Podpis sekretarza komisji

.....

UZASADNIENIE

1. Informacje ogólne

Dr Mariusz Tabaczek urodził się w 1980 roku. Uzyskał doktorat z teologii systematycznej i filozoficznej na Graduate Theological Union, Berkeley (California, USA), a wcześniej licencjat kościelny na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jest członkiem Instytutu Tomistycznego, wykładowcą Kolegium Filozoficzno-Teologicznego Polskiej Prowincji Dominikanów w Krakowie, Instytutu Tomistycznego Angelicum. Wykłada teologię i filozofię na Papieskim Uniwersytecie św. Tomasza z Akwinu w Rzymie (Angelicum). Obecnie pełni funkcję wicedziekana Wydziału Teologicznego Angelicum w Rzymie.

2. Główne osiągnięcia habilitacyjne

Głównym osiągnięciem naukowym przedstawionym w ramach postępowania habilitacyjnego jest cykl jedenastu artykułów oraz wybranych fragmentów dwóch monografii pt. *Arystotelesowsko-tomistyczna interpretacja teorii ewolucji – W oparciu o klasyczne rozumienie przyczynowości i oraz klasyczną koncepcję działania Boga w świecie*:

- *Emergence and Downward Causation Reconsidered in Terms of the Aristotelian-Thomistic View of Causation and Divine Action*, *Scientia et Fides* 4, nr 1 (2016), s. 115-149.
- (współautor: John Henry) *Causation*, w: *Science and Religion: A Historical Introduction*, red. G.B. Ferngren (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2017), s. 2
- *Czy współczesne nauki przyrodnicze mogą inspirować filozoficzny i teologiczny namysł nad przyczynowością?*, *Scientia et Fides* 6, nr 2 (2018), s. 147-180.
- *Klasyczny i współczesny hylemorfizm a dusza ludzka*, *Roczniki Filozoficzne* 67, nr 1 (2019), s. 149-176.
- *Aktualność arystotelizmu w kontekście poszukiwań ontologicznego fundamentu informacji biologicznej*, *Filozoficzne Aspekty Genezy* nr 16/17 (2019-2020), s. 47-81.
- *What Do God and Creatures Really Do in an Evolutionary Change? Divine Concurrence*

and Transformism from the Thomistic Perspective, American Catholic Philosophical Quarterly 93, nr 3 (2019), 445-482.

- *Posłowie*, w: *Ewolucja w świetle wiary. Perspektywa tomistyczna* (Poznań: W drodze, 2019), s. 225-241.
- *Ewolucja a dzieło stworzenia — odpowiedź na polemikę Michała Chaberka z teistycznym ewolucjonizmem*, Roczniki Filozoficzne 68, nr 4 (2020), s. 217-249.
- *Rola przyczynowości w naukowych modelach wyjaśniania w kontekście powrotu do klasycznej koncepcji działania Boga w świecie*, Scientia et Fides 8, nr 1 (2020), s. 43-75.
- *The Metaphysics of Evolution: From Aquinas's Interpretation of Augustine's Concept of Rationes Seminales to the Contemporary Thomistic Account of Species Transformism*, Nova et Vetera 18, nr 3 (2020), s. 945-972.
- *Does God Create Through Evolution? A Thomistic Perspective*, Theology and Science 20, nr 1 (2022), s. 46-68.
- *Emergence: Towards a New Metaphysics and Philosophy of Science*, Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2019: rozdział 4; rozdział 5, sekcja 4; rozdział 6, sekcja 2.3.
- *Emergence and Divine Action: An Alternative to Panentheism*, Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2021: rozdział 5, sekcje 1-2.

Ocena recenzentów:

Recenzenci powołani przez Radę Doskonałości Naukowej i Radę Dyscypliny Naukowej Filozofia UKSW w Warszawie przedstawili w recenzjach swoją ocenę wspomnianego głównego osiągnięcia naukowego Habilitanta.

Prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz uznał, że Habilitant zaproponował oryginalny na gruncie tomistycznym model relacji przyczynowej pomiędzy stwórcą i stworzeniem, w szczególności w kontekście przyczynowości ewolucyjnej. „Habilitant omawiając koncepcje kosmologiczne stworzenia się świata z nicości (modele Hawkinga, Hartle’a i inne), zauważa trafnie, że pojęcie nicości jest błędnie z metafizycznego punktu widzenia rozumiane przez kosmologów i zaznacza, że mimo wszystko modele stworzenia się świata z nicości mogą służyć jako pewne (przez analogię) przybliżenie, za pomocą pojęć fizyki i kosmologii współczesnej, pojęcia materii pierwszej jako

zasady potencjalności” (s. 3). W opinii recenzenta jest to interesująca analogia, ale nie pozwala na zrozumienie, czym jest materia pierwsza w modelu relacji kauzalnych pomiędzy Bogiem a światem, proponowanym przez M. Tabaczka. Ponadto prof. Łukasiewicz uznał za ważne pojęcie przypadku, które pojawia się w rozważaniach nad modelem kauzalnym relacji Boga i świata, zwłaszcza w kontekście teorii ewolucji. „Przypadek jest zaliczany przez Habilitanta do porządku przyczynowości immanentnej i odgrywa istotną rolę obok przyczyn wtórych i instrumentalnych w edukowaniu nowych form substancjalnych z materii pierwszej (czymkolwiek by ona nie była). Ale jak zauważa Habilitant przypadek (zdarzenia przypadkowe), nie jest żadną przyczyną *per se*, lecz jedynie jest quasi-przyczyną” (s. 4). Zdaniem recenzenta należałoby doprecyzować pojęcie przypadku, pogłębiając i poszerzając jego rozumienie obecne w pismach Arystotelesa. Jak zauważa Łukasiewicz, Habilitant niekiedy redukuje pojęcie przypadku do przygodności, a z pewnością przygodność jest zakresowo szerszym pojęciem niż przypadek. Recenzent stwierdził, że wymienione wątpliwości i pytania, które postawił w recenzji, nie są w żadnym stopniu wyrazem wahania co do wartości merytorycznej wskazanego przez Habilitanta głównego osiągnięcia w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Są one raczej wynikiem inspirującej lektury jego bardzo rzetelnych, skrupulatnych, głębokich i stojących na wysokim poziomie naukowym prac. Łukasiewicz podkreślił, że liczba cytowanych i omawianych autorów-tomistów, panenteistów, analitycznych filozofów różnych proveniencji oraz ilość dzieł uwzględnionych w badaniach Habilitanta jest imponująca. Zdaniem recenzenta na szczególne podkreślenie zasługuje objaśnianie założeń i pojęć metafizyki Arystotelesa oraz Tomasza z Akwinu oparte na źródłowych tekstach i doskonałych opracowaniach współczesnych. „Uważam, że przybliżanie przez dra M. Tabaczka współczesnemu czytelnikowi metafizyki Arystotelesa i Tomasza, jest jego odrębnym osiągnięciem zasługującym na wysoką ocenę” (s. 5). Zaproponowany przez Habilitanta, w ramach przyjętych założeń metafizyki tomistycznej, model relacji („współpracy”) przyczyny pierwszej (z porządku transcendentnego: Boga) z przyczynami wtórymi (z porządku immanentnego), przy dalszym uwzględnieniu pojęcia emergencji i przyczynowości odgórnej, wydaje się wewnątrznie spójny. „Jak wspomniałem wyżej pojawiają się wątpliwości, czy model ten jest spójny z teorią ewolucji, ale wątpliwości te, należy powtórzyć, nasuwają się przy założeniu naturalizmu ontologicznego, który sam nie jest częścią tej teorii” (s. 5). Podsumowując swoją ocenę, recenzent stwierdził, że Habilitantowi udało się sformułować ciekawy, oryginalny model działania Bożego w świecie w ramach klasycznej metafizyki Arystotelesa i Tomasza z

Akwinu i wysoko ocenił wartość wskazanego osiągnięcia naukowego. „Konkludując, osiągnięcie naukowe dra Mariusza Tabaczka OP formalnie spełnia (w wysokim stopniu) kryterium nowości naukowej wymagane w procedurze habilitacyjnej” (s. 6).

Dr hab. Piotr Bylica odniósł się do deklaracji Habilitanta, iż do zajęcia się problematyką zmian ewolucyjnych i ich ujęcia w ramach modelu mającego być wyrazem tradycji filozofii klasycznej zainspirował go w jakiejś mierze znaczący powrót do Arystotelesa wśród filozofów podejmujących się godzenia filozofii klasycznej ze współczesną nauką. Recenzent wyraził wątpliwość, jak popularność może być argumentem na rzecz jakiejś koncepcji? „Faktem jest, że dr Tabaczek pisze tu o byciu argumentem na rzecz „aktualności”. (...) „Aktualność” sugeruje raczej coś w rodzaju „mody”, ale poznawcza wartość „mody” jest sprawą bardzo nieoczywistą. Być może dr Tabaczek ma na myśli przekonanie, że wiedza „aktualna” to wiedza naukowa w jej obecnym stanie. Jeśli tak, oznaczałoby to, że traktuje tę wiedzę jako coś w rodzaju „prawdy”, z którą się nie dyskutuje, a nie jako coś, z czym w duchu pluralizmu można polemizować posiłkując się filozofią tomistyczno-arystotelesowską alternatywną wobec współczesnych popularnych nurtów naturalistycznych” (s. 9). Uwagi te wskazują, zdaniem recenzenta, na brak precyzji z określeniu inspiracji dla podjęcia analizowanego zagadnienia. Nie stanowią natomiast argumentu przeciwko treści analiz przedstawianych przez M. Tabaczka oraz proponowanych rozwiązań. Recenzent uznał, że Habilitant w wielu punktach prezentuje treści oryginalne. M.in. polemizuje z ujęciami i stanowiskami, które zrobiły swoistą „karierę” we współczesnych dyskusjach nad relacją nauki i religii, np. podważa popularne ujęcie tzw. *causal-joint* czyli „punktu styku” między Bogiem i przyrodą. Za kluczowe w propozycjach M. Tabaczka recenzent uznał sprawę przedstawienia w ramach filozofii klasycznej powstawania nowych gatunków biologicznych, ich wyłaniania się z form będących przedstawicielami innych gatunków w sposób, w jaki mówi o tym współczesna teoria ewolucji biologicznej. Szczególna tomistyczna wersja tego klasycznego ujęcia uwzględniać musi w jakiś sposób rolę Boga. Zadanie, jakie w tym zakresie postawił sobie M. Tabaczek, jest, w opinii recenzenta, niezwykle trudne, choć było już podejmowane. Dr hab. Bylica rozważył, czy zaproponowana zmiana klasycznego ujęcia rodzajów naturalnych, a w tym wypadku głównie form substancjalnych organizmów żywych wciąż, jak zadeklarował M. Tabaczek, dokonuje się w ramach tego ujęcia, czy raczej burzy to ujęcie całkowicie lub w takim stopniu, że już trudno nazwać je „klasycznym”. Oceniając słuszność i spójność tej propozycji, recenzent wskazał niektóre problemy wynikające z propozycji Habilitanta. M.in. jest to kwestia ewolucyjnej wersji tomizmu i

rozumienia pochodzenia człowieka. P. Bylica zauważył, że sam autor dostrzega problematyczność swojego stanowiska w tej sprawie, wskazuje na trudności i deklaruje poszukiwanie dalszych odpowiedzi. W podsumowaniu swojej oceny recenzent podkreślił, że zgłoszone uwagi służą z jednej strony wykazaniu nowatorstwa i śmiałości modelu zaproponowanego przez dra Tabaczka, a z drugiej osłabieniu wyrażanego przez niego przekonania, iż zmiany, jakie zaproponował, dobrze wpisują do tradycji filozofii tomistycznej. „W swej propozycji i „reformie” tradycyjnego ujęcia jest jednak bardziej twórczy i nowatorski, niż sam deklaruje. Fakt, iż jego publikacje, także międzynarodowe, spotkały się z odpowiedzią innych autorów oraz stała aktywność i dopracowywanie przez dra Tabaczka swojej koncepcji, dodatkowo wskazują na jego gotowość jako samodzielnego pracownika nauki. Bez wątplenia przedłożone przez niego „osiągnięcie” można uznać za znaczący wkład w rozwój dyscypliny filozofia” (s. 14).

Dr hab. Michał Głowala zauważył, że systematyczne powiązania między poszczególnymi elementami cyklu publikacji stanowiących główne osiągnięcie naukowe Habilitanta są bardzo wyraziste w artykułach należących do cyklu i w tym sensie spójność cyklu nie jest kwestią zewnętrznej interpretacji, lecz samej treści wspomnianych publikacji. „Autor wskazuje wyraźnie, że w pewnych kwestiach zasadniczych dla sprawy jego stanowisko ulegało zmianie bądź przynajmniej zasadniczym uściśleniom i doprecyzowaniom; w tym sensie omawiany cykl publikacji reprezentuje także pewną ewolucję stanowisk samego Habilitanta” (s. 2). Ponadto wszystkie publikacje należące do cyklu są wprost głosami w toczących się aktualnie polemikach i debatach. Za szczególne zalety osiągnięcia naukowego recenzent uznał podjęty przez Habilitanta problem, „(...) który (i) sytuuje się w samym centrum klasycznej problematyki filozoficznej, (ii) został podjęty z należytą kompetencją właśnie w obszarze klasycznych tradycji w filozofii, (iii) ma znaczenie jasno rozpoznawalne z perspektywy interdyscyplinarnej na styku filozofii i przyrodoznawstwa, głównie biologii (a także przyrodoznawstwa i religii); (iv) należy do wyżej wskazanego interesującego nurtu, który można określić mianem przyrodoznawczego neoarystotelizmu; (v) został podjęty wprost w ramach wielu toczących się we współczesnej filozofii międzynarodowych debat, na stosownych dla tych debat forach” (s. 3). Od strony formalno-instytucjonalnej oceniane osiągnięcie naukowe posiada, zdaniem M. Głowali, szereg własności świadczących dobitnie o tym, że realnie przynależy ono do aktualnie toczącej się w środowisku międzynarodowym debaty w kwestiach dla niego istotnych. Recenzent zwrócił uwagę, że prace Habilitanta są przywoływane i dyskutowane. Ponadto publikacje należące do cyklu mają

wysoki stopień umiędzynarodowienia. Jednocześnie Habilitant zachował dbałość także o polskie forum debaty wraz z charakterystycznymi dla niej ośrodkami. Szereg prac należących do cyklu podejmuje problematykę bardzo specjalistyczną, techniczną i zniuansowaną, ale za godne pochwały recenzent uznał także to, że znajdują się w cyklu publikacje adresowane do szerszego gremium i przedstawiające główny problem z szerszej perspektywy. „Podstawową zaletą całego cyklu jest wprowadzenie do dyskusji szerokiego klasycznego pojęcia przyczynowości (obejmującego obok sprawstwa 3 inne typy przyczynowości) oraz usytuowanie go w kontekście współczesnych dyskusji na temat przyczynowości; to rys specyficzny dla przyrodoznawczego neoarystotelizmu. Sądzę, że jest to przedsięwzięcie zasadniczo udane, ale też zrealizowane wielkim nakładem pracy. Podobnie udane jest wprowadzenie do dyskusji pojęcie przyczyny sprawczej wtórej (*causa secunda*) oraz instrumentalnej (*causa instrumentalis*). Zabiegi te pozwalają stworzyć ciekawy obraz zmian ewolucyjnych zarówno od strony ich genezy, jak i teleologii, czy wreszcie samej specyfiki „powstania nowego gatunku” i związanej z nią problematyki przyczynowości formalnej” (s. 5). Z kolei za problematyczne M. Głowala uznał sposób wprowadzenia pojęcia „pierwotnego (jednorazowego i natychmiastowego) aktu stworzenia *ex nihilo*”, które jest kluczowe dla głównego stanowiska Habilitanta. „Nie mam (...) wątpliwości, że da się wprowadzić pojęcie pierwotnego aktu stwórczego w sposób sugerowany przez Habilitanta; ale sądzą, że w jego zaawansowanych użyciach potrzebujemy znacząco większej jasności co do tego, w jaki sposób czas (w sensie *time* i w sensie *tense*) wkracza do naszych prawdziwych opisów aktywności Boga” (s. 5). Podobnie bardziej dogłębne analizy wymaga idea bezpośredniego wpływu przyczynowego. Recenzent zgłosił także inne uwagi, dotyczące aparatury pojęciowej cyklu publikacji Habilitanta. „Niejasność i różnorodność tych kategorii sprawia, w moim przeświadczeniu, że od strony metafizycznej cały projekt skażony jest pewną niejasnością. (...) Z drugiej strony nie jest dla mnie jasne, czy ta metafizyczna niejasność obciąża – i jak mocno – merytoryczne konkluzje Habilitanta, czy też raczej jest tylko niefortunnym raczej ozdobnikiem” (s. 7). W opinii recenzenta tezą Habilitanta, która zasługuje na wyjątkową uwagę, jest twierdzenie dotyczące gatunków biologicznych, a mianowicie, że każdy gatunek „istnieje jedynie jako urzeczywistniony w konkretnych, aktualnie żyjących, indywidualnych i podlegających zmianom organizmach”. Ponadto M. Głowala uznał, że prace Habilitanta odznaczają się bardzo wysoką kulturą argumentacji filozoficznej, która przejawia się w trzech przynajmniej obszarach: w kwestiach egzegetycznych, w kwestiach semantycznych i w reakcjach na polemiki i zarzuty. „Habilitant

wykazuje bardzo dobre zdolności rozpatrywania kontrargumentów oraz osadza w tym kontekście rozmaite doprecyzowania i uściślenia własnych twierdzeń; można więc powiedzieć, że potrafi dobrze spożytkować wysuwane przeciwko jego stanowisku kontrargumenty” (s. 9). Podsumowując swoją ocenę, recenzent wyraził przekonanie, że w głównym osiągnięciu habilitacyjnym M. Tabaczek podjął ważny, klasyczny i newralgiczny temat, należący do ciekawego i obiecującego nurtu przyrodoznawczego neoarystotelizmu oraz wprowadził do dyskusji nad tym tematem, w sposób zasadny i w wielu wypadkach z powodzeniem, pewne pojęcia pochodzące z metafizyki klasycznej (a przynajmniej do pewnego momentu obce tradycji ewolucjonizmu). „(...) dr Mariusz Tabaczek przedstawił pewną kompleksową wizję wprowadzenia w obręb teizmu wątków ewolucyjnych, która zajmuje, jak sądzę, ważne miejsce w toczącej się obecnie debacie w ramach przyrodoznawczego neoarystotelizmu. Okoliczności te wystarczają z powodzeniem, by uznać, że wskazane osiągnięcie Habilitanta stanowi znaczący wkład w rozwój filozofii” (s. 9). Jednocześnie zaznaczył, że w wielu kwestiach szczegółowych trudno przyznać Habilitantowi rację z uwagi na wskazane niedostatki konceptualne. „Wydaje mi się, że problematyka podjęta przez Habilitanta jest na tyle delikatna i zniuansowana, że mimo jego wielkiej i rzetelnej pracy wypracowana przezeń aparatura konceptualna nie jest jeszcze wystarczająco wydolna, by nad tą materią zapanować i zobaczyć ją w sposób jasny” (s. 10).

Dr hab. Mariusz Grygianiec uznał, że M. Tabaczek w swoich tekstach próbuje zrealizować projekt dwupłaszczyznowy. Projekt ten składa się z warstwy metafizycznej oraz warstwy rzeczowej. W płaszczyźnie metafizycznej zmierza w trzech kierunkach: uzasadnienia opinii, że hylemorfizm tomistyczny daje się skutecznie uzgodnić z teorią ewolucji; uzasadnienia przekonania, że metafizyka tomistyczna stanowi (nadal) pełnoprawne stanowisko w dyskusjach nad podstawami nauk przyrodniczych; uzasadnienia przeświadczenia, że w owych dyskusjach tomizm nierzadko radzi sobie lepiej niż pozostałe stanowiska filozoficzne. Z kolei w płaszczyźnie rzeczowej projekt Habilitanta zawiera wiele rozstrzygnięć natury *stricte* metafizycznej (m.in. dostarczenie argumentacji na rzecz dyspozycyjnej koncepcji przyczynowości, zaproponowanie tomistycznego modelu zmiany gatunkowej, dostarczenie odpowiednio zinterpretowanych modeli stworzenia świata przez Boga oraz Jego interwencji w świecie). Ocena wyszczególnionych elementów nie wypada, zdaniem recenzenta, całkowicie jednoznacznie. „Częściową odpowiedzialność za niniejszą niejednoznaczność składam na karb przyjętej przez Habilitanta metody dociekań. Otóż metoda ta, specyficzna chyba dla całej szkoły tomistycznej, polega

głównie – choć nie tylko – na zastępowaniu standardowej argumentacji przywoływaniem ogromnego materiału erudycyjnego – bądź historycznego, bądź współczesnego – w celu przekonania czytelnika do słuszności tej lub owej tezy. Autorskie argumentacje w większości swoich tekstów Habilitant ukrywa za niekończącą się liczbą cytowań fragmentów prac Arystotelesa, św. Tomasza, św. Augustyna, zestawień stanowisk i koncepcji z zakresu współczesnej metafizyki analitycznej, porównań i argumentacji innych autorów” (s. 4). Pomimo tego zastrzeżenia metodologicznego recenzent wyraził podziw zarówno dla wiedzy historycznej M. Tabaczka, jak i jego znajomości współczesnej literatury filozoficznej. W odniesieniu do elementów zawartych w płaszczyźnie metafizycznej recenzent uznał, że cele badawcze autora zostały osiągnięte częściowo, choć gdy chodzi o zasadniczy, metafizyczny cel badawczy Habilitanta, czyli możliwość uzgodnienia pewnej określonej formy tomizmu z teorią ewolucji, recenzent stwierdził, iż został on pomyślnie osiągnięty. „Tabaczkowi udało się, dzięki pewnym analizom historycznym, interpretacji materiału źródłowego oraz adaptacji kilku środków wypracowanych w tradycji analitycznej (emergencja, tzw. przyczynowość skierowana ku dołowi), wypracować odpowiednie modele: (i) stworzenia; (ii) ingerencji Boga w świecie; (iii) działania przyczyn wtórnych i instrumentalnych; (iv) zmian ewolucyjnych” (s. 5). Z kolei cel badawczy, a więc drobiazgowy, rzetelny, poświadczony niezwykle bogatą literaturą przedmiotu wykładnia rozumienia przyczynowości sprawczej, celowej, formalnej i materialnej w rozumieniu św. Tomasza z Akwinu, został, zdaniem recenzenta, zrealizowany z powodzeniem. „O ile standardowy wykład historyczny jest zupełnie nieodkrywczy i w lwiej części odtwórczy, o tyle owe dodatkowe analizy stanowią nie tylko intelektualną ciekawostkę, ale również podstawę do późniejszych prób powiązania „czterech przyczyn” z ideami emergencji, przyczynowości odgórnej, cech dyspozycyjnych oraz – ostatecznie – dyspozycyjnej koncepcji przyczynowości” (s. 7). M. Gryganiec wysoko ocenił argumentację na rzecz DVC przedstawioną przez M. Tabaczka. Natomiast za dość powierzchowne uznał potraktowanie konkurencyjnych koncepcji przyczynowości. Innym udanym krokiem badawczym Tabaczka było zaproponowanie modelu zmiany gatunkowej. W opinii recenzenta teksty Habilitanta zawierają bardzo wiele rozstrzygnięć, które wymagałyby odrębnego przedyskutowania oraz krytycznej reakcji. W podsumowaniu swojej recenzji M. Gryganiec stwierdził, że ewaluacja zdecydowanej większości rezultatów cząstkowych dorobku Habilitanta wypadła pozytywnie, a więc pozytywny musi być też werdykt sumaryczny. „Na rzecz Habilitanta przemawiają również inne względy, które akcentowałem wcześniej. Po

pierwsze, jest to ogromna erudycja Autora, przejawiająca się niemal na każdym kroku i wspierająca udatnie jego dociekania. Po drugie, zalicza się do tego znakomity warsztat historyczny tekstów Tabaczka, przejawiający się w drobiazgowym udokumentowaniu rozważań filozoficznych w materiale źródłowym. Po trzecie, stanowią o tym wyczerpujące, szczegółowe i zasadniczo rzetelne rekonstrukcje dyskutowanych stanowisk, zwłaszcza tych o proveniencji analitycznej. Po czwarte, zaświadcza o tym nieustanna troska Habilitanta, by własne dociekania filozoficzne prowadzić zarówno w łączności, jak i konfrontacji z ujęciami konkurencyjnymi, zabiegając tym samym o to, by jego stanowisko nie popadło w specyficzny, niszowy izolacjonizm intelektualny. Po piąte wreszcie, potwierdza to również stonowana gotowość Autora do rewizji niektórych własnych przekonań – bądź pod wpływem argumentacji, bądź też na podstawie wymogów spójności własnego stanowiska” (s. 15). Wszystkie wyszczególnione elementy pozwalają, zdaniem recenzenta, spojrzeć na główne osiągnięcia naukowe Habilitanta z aprobatą.

3. Aktywność naukowa

Ad 1. – autorstwo lub współautorstwo monografii naukowych.

Do oceny komisji przedstawiono 2 monografie autorskie:

- *Emergence and Divine Action: An Alternative to Panentheism*, Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2021.
- *Emergence: Towards a New Metaphysics and Philosophy of Science*, Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 2019

Ad 2. – autorstwo lub współautorstwo rozdziałów w monografiach naukowych.

Do oceny przedstawiono: 2 rozdziały w monografiach oraz 3 rozdziały w monografiach przyjęte do publikacji (wszystkie w j. angielskim).

Ad 3. – członkostwo w redakcjach naukowych monografii.

Do oceny zgłoszono 1 członkostwo w redakcji naukowej, dotyczące numeru specjalnego czasopisma naukowego *Scientia et Fides*.

Ad 4. – autorstwo artykułów w czasopismach naukowych.

Do oceny przedstawiono: 3 artykuły opublikowane przed uzyskaniem stopnia doktora oraz 6 artykułów opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora, a także jeden artykuł przyjęty do publikacji. Jeden artykuł został opublikowany w j. polskim, a pozostałe w j. angielskim.

Ad 7. – wystąpienia na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych.

Do oceny zgłoszono 16 wystąpień na konferencjach międzynarodowych po uzyskaniu stopnia doktora i 4 przed uzyskaniem stopnia doktora oraz 6 wystąpień po uzyskaniu stopnia doktora na konferencjach krajowych.

Ad 8. – udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych.

Do oceny przedstawiono 4 udziały w komitetach organizacyjnych konferencji o zasięgu międzynarodowym oraz 1 udział w komitetach organizacyjnych konferencji krajowych – wszystkie po uzyskaniu stopnia doktora.

Ad 9. – uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowe w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych.

Do oceny przedstawiono 1 udział w realizacji projektu międzynarodowego w charakterze członka zespołu badawczego – wykonawcy projektu.

Ad 10. – członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych.

Do oceny przedstawiono 6 członkostw, w tym 5 członkostw w towarzystwach naukowych o zasięgu międzynarodowym.

Ad 11. – informacja o odbytych stażach w instytucjach naukowych.

Do oceny przedstawiono 1 roczny pobyt naukowy odbyty w instytucji zagranicznej w ramach stypendium.

Ad 13. – recenzowane prace naukowe.

Przedstawiono 5 recenzji prac naukowych (książek), opublikowanych w czasopiśmie oraz recenzje dla kilkunastu czasopism naukowych.

Ad 16. – uczestnictwo w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny.

Zadeklarowano sporządzenie oceny kilkunastu wniosków z NCN.

Ponadto kandydat przedstawił informację o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę, w której wyszczególnił 28 wykładów prowadzonych w instytucjach zagranicznych i krajowych.

Ocena recenzentów:

Prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz, oceniając aktywność naukową Habilitanta, stwierdził, że na wyróżnienie zasługują jego badania nad pojęciem przyczynowości odgórnej. Za wybitną uznał jego działalność organizacyjną i dydaktyczną. „Habilitant posiada bogate doświadczenie dydaktyczne zdobywane zarówno w instytucjach naukowych w Polsce, w USA a także we Włoszech (Angelicum w Rzymie). Jego wystąpienia, działalność na arenie krajowej międzynarodowej dostarczają polskiej nauce, zwłaszcza zaś filozofii powodu do dumy” (s. 6). Prof. Łukasiewicz wskazał na obecne w Internecie relacje z wydarzeń organizowanych przez Habilitanta (np. w USA) oraz na jego wystąpienia na konferencjach międzynarodowych i spotkaniach popularyzujących dialog nauki i religii. „Reasumując, uważam, że całokształt dokonań naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych oraz współpracy międzynarodowej dra Mariusza Tabaczka OP spełnia ustawowe wymogi formalne określone w ustawie z 2018 r. (...) upoważniające do nadania doktorowi Mariuszowi Tabaczkowi OP stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia” (s. 6-7).

Dr hab. Piotr Bylica podkreślił, że bezpośrednio po doktoracie dr Tabacek rozpoczął pracę badawczą w Notre Dame Institute for Advanced Studies, na Uniwersytecie Notre Dame w South Bend, IN (USA). Po powrocie do Polski kontynuował badania w Instytucie Tomistycznym w Warszawie. W czasie trzyletniej pracy w Instytucie uczestniczył w konferencjach w Polsce i zagranicą. Prowadził też wykłady w ramach Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie oraz wykłady i ćwiczenia w Kolegium Filozoficzno-Teologicznym oo. Dominikanów w Krakowie. Obecnie jest afiliowany w Rzymie, przy Uniwersytecie Papieskim Świętego Tomasza z Akwinu, gdzie zajmuje się pracą badawczą oraz dydaktyczną. Jest tam odpowiedzialny za Project for Science and Religion. Uczestniczył także w grantie dotyczącym ewolucji, finansowanym przez Fundację Templetna. „Należy stwierdzić, że dr Tabacek spełnia również wymieniony w Ustawie warunek istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej” (s. 14).

Dr hab. Michał Głowała stwierdził, że Habilitant prowadził seminaria i inne zajęcia dydaktyczne oraz wygłosił szereg wykładów otwartych w różnych ośrodkach akademickich w Polsce i poza jej granicami. Zorganizował także szereg międzynarodowych konferencji naukowych, pełnił funkcje redakcyjne i recenzyjne w czasopiśmie (zagranicznych i krajowych) i seriach wydawniczych oraz funkcję dyrektora Studium Dominicanum w Warszawie. Ponadto przynależy do zagranicznych i polskich towarzystw naukowych. Pozostały dorobek Habilitanta jest bardzo spisty pod względem

problematyki. „Autor rozwija w nim szereg wątków, które stanowią naturalne systematyczne otoczenie problematyki głównego osiągnięcia (...). Kompetencja w tych obszarach i żywe zaangażowanie w toczących się w ich obrębie dyskusjach dodatkowo potwierdza kompetencję Habilitanta w dziedzinie właściwego osiągnięcia habilitacyjnego” (s. 10). Ponadto dorobek ten bardzo wyraziście potwierdza obecność i zaangażowanie Habilitanta w ważnych międzynarodowych forach i ośrodkach debat akademickich w obszarach związanych z metafizyką, teologią naturalną i filozofią przyrody oraz przyrodoznawstwem. „Potwierdza on także, że Habilitant prowadzi istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni czy instytucji naukowej” (s. 10).

Dr hab. Marcin Grygianiec stwierdził, że Habilitant legitymuje się sporą liczbą publikacji naukowych, a fakt, że większość tekstów Tabaczka jest anglojęzyczna, sprawia, że jego publikacje zapewniają optymalny stopień umiędzynarodowienia rezultatów jego dociekań filozoficznych. Niektóre teksty Tabaczka dotyczą zagadnień wykraczających poza ramy zagadnienia określonego w głównym osiągnięciu naukowym. Imponująco przedstawia się dorobek Habilitanta w zakresie udziału w konferencjach naukowych, zarówno międzynarodowych, jak i polskich. Recenzent zwrócił uwagę, że M. Tabaczek był organizatorem kilku konferencji naukowych, w tym międzynarodowych, oraz pracował w kilku instytucjach naukowych. „Działalność naukową oraz pozostałe publikacje Habilitanta oceniam bardzo wysoko. Jego publikacje stanowią wyraźnie sprofilowaną całość, w obrębie której podejmuje się kluczowe zagadnienia metafizyczne na styku religii oraz nauk empirycznych. Działalność naukowa opisana powyżej (praca badawcza i dydaktyczna w wielu ośrodkach akademickich, udział w międzynarodowych konferencjach, członkostwo w wielu towarzystwach i organizacjach naukowych, wykłady otwarte, udział w projektach badawczych) posiada wysoki stopień umiędzynarodowienia oraz doniosłości” (s. 17). Recenzent zaznaczył, że zarzuty, które sformułował w recenzji nie są w stanie przeważać wartości i oryginalności zarówno głównego osiągnięcia naukowego Habilitanta, jak i jego innego dorobku naukowego, doświadczenia badawczego i dydaktycznego, działalności organizacyjnej, popularyzatorskiej oraz konferencyjnej. Wszystko to wskazuje, że może on z powodzeniem funkcjonować jako samodzielny pracownik naukowy.

4. Wskaźniki naukometryczne

Przedstawiono udokumentowane wskaźniki.

Ad 1 – punktacja Impact Factor.

- Impact Factor za rok 2022 – 0,44
- Impact Factor za rok 2020 – 0,91
- Impact Factor za rok 2019 – 1,07
- Impact Factor za rok 2018 – 0,98
- Impact Factor za rok 2016 – 0,44
- Impact Factor za rok 2015 – 0,19
- Impact Factor za rok 2013 – 0,56

Ad 2. – liczba cytowań publikacji (bez autocytowań).

Liczba cytowań – 97 (według Google Scholar)

Indeks Hirscha:

- h-index – 7 (według Google Scholar)
- i10-index – 5 (według Google Scholar)

Ocena recenzentów:

Dr hab. Michał Głowala zaznaczył, że Habilitant posiada wysokie wskaźniki dotyczące IF, liczby cytowań wg Google Scholar oraz Indeksu Hirscha.

Pozostali recenzenci nie odnieśli się do wskaźników naukometrycznych, przedstawionych przez Habilitanta.

Sprawozdanie z przebiegu posiedzenia komisji habilitacyjnej

Posiedzenie komisji habilitacyjnej obejmowało następujące części: 1) kolokwium habilitacyjne z udziałem kandydata; 2) dyskusję członków komisji nad przebiegiem kolokwium habilitacyjnego; 3) dyskusję nad dorobkiem naukowym i aktywnością naukową kandydata oraz nad wnioskiem o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego; 4) głosowanie nad uchwałą o wystąpienie do Rady Dyscypliny Naukowej Filozofia UKSW w Warszawie z wnioskiem o nadanie dr. Mariuszowi Tabaczkowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Posiedzenie komisji rozpoczął przewodniczący komisji, który powitał członków komisji uczestniczących w posiedzeniu oraz habilitanta.

1) Sprawozdanie z przebiegu kolokwium habilitacyjnego dr. Mariusza Tabaczka

Kolokwium habilitacyjne rozpoczął przewodniczący komisji. Następnie sekretarz komisji krótko zaprezentował sylwetkę naukową habilitanta. W dalszej części przewodniczący komisji poprosił habilitanta o przedstawienie głównego osiągnięcia naukowego. Dr Mariusz Tabaczek zaprezentował swoje osiągnięcie naukowe, omawiając główne tezy i wnioski zawarte w cyklu artykułów oraz wybranych fragmentów monografii pt. *Arystotelesowsko-tomistyczna interpretacja teorii ewolucji – W oparciu o klasyczne rozumienie przyczynowości i oraz klasyczną koncepcję działania Boga w świecie.*

W dalszej kolejności rozpoczęto zadawanie pytań habilitantowi przez członków komisji, na które kandydat udzielił odpowiedzi.

Dr hab. Piotr Bylica zapytał o kwestię stworzenia duszy ludzkiej w kontekście twierdzenia habilitanta na temat przygotowania materii pierwszej do bycia uformowaną przez duszę ludzką. M. Tabaczek wyjaśnił, że w ujęciu tomistycznym działanie Boga w świecie nie jest arbitralne. Bóg, stwarzając świat, uwzględnia wewnętrzną przyczynowość stworzeń. Człowiek jest bytem szczególnym w świecie, jako owoc zmian dokonujących się w przyrodzie (sfera fizyczna) oraz stworzenia duszy ludzkiej *ex nihilo*. Byty przygodne zaś nie mogą dać początku czemuś, co jest wiecznotrwale. Bóg mógłby uformować materię pierwszą w postaci bytu ludzkiego natychmiastowo, ale zamysłem Boga jest wyłonienie się człowieka wskutek zmian zachodzących w przyrodzie.

Dr hab. Michał Głowala poprosił o wyjaśnienie kategorii bezpośredniości wpływu przyczynowego. Jak należy rozumieć tę bezpośredniość? Habilitant zgodził się, że ta kwestia wymaga bardziej szczegółowego wyjaśnienia. Bezpośrednie działanie Boga jest działaniem cudownym, które nie jest działaniem wbrew naturze, ale dokonuje się z pominięciem przyczyn wtórych. Przykładowo *rationes seminales* roślin są, według Tomasza z Akwinu, aktualizowane, gdy występują odpowiednie warunki w przyrodzie. Natomiast w przypadku zwierząt i człowieka konieczna jest bezpośrednia interwencja Boga, którą M. Tabaczek rozumie jako interwencję cudowną. Należałoby powiedzieć, że Bóg działa w przyrodzie przez przyczyny wtóre (pośrednio),

a bezpośrednio działanie Boga wykracza poza porządek działania tych przyczyn. Kontynuując swoje pytanie, M. Głowala poprosił o dodatkowe wyjaśnienie, czy działanie Boga bez pośrednictwa przyczyn wtóry oznacza to samo, co bez jakiegokolwiek udziału przyczyn wtórych. M. Tabaczek odpowiedział, że u Tomasza występuje rozróżnienie na to, co dzieje się całkowicie poza przyczynami wtórymi i na to, co dzieje się przy ich udziale, ale przekracza ich normalne możliwości działania. Jednak w obu przypadkach w przyrodzie dzieje się to, co w zwyczajny sposób nie mogłoby się dokonać.

Dr hab. Mariusz Gryganiec zadał pytanie dotyczące rozwiązania trudności związanej z zastosowaniem pojęć dyspozycji i przyczyny oraz ich wzajemnych relacji. Odpowiadając, M. Tabaczek wskazał na ufundowanie i zakorzenienie teorii dyspozycji. Gdy metafizykę dyspozycji buduje się na pandyspozycjonalizmie, występuje niebezpieczeństwo wystąpienia błędnego koła. Być może możliwością wyjścia z tej trudności jest zakorzenienie dyspozycji w bycie.

Prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz zapytał o relację materii pierwszej jako czystej potencjalności do nieskończoności matematycznej. Czy materia pierwsza zawiera w sobie nieskończoność matematyczną? M. Tabaczek przyznał, że pytanie to wykracza poza zakres jego zainteresowań i badań, ale w świetle posiadanej przez niego wiedzy dostrzegł brak budowania pomostów pomiędzy kategoriami fizykalnymi i kategoriami filozoficznymi. Zazaczył, że potrzebna jest tu szczególna ostrożność z uwagi na odrębność metodologiczną nauk szczegółowych i filozofii.

Dr hab. Adam Świeżyński zapytał o kategorię zdarzeń cudownych w perspektywie modelu zaproponowanego w pracach habilitanta. Gdzie w tym modelu jest miejsce na działanie Boga, które powoduje zdarzenia cudowne? M. Tabaczek odpowiedział, że nie widzi konieczności występowania zdarzeń cudownych powodowanych działaniem Boga w ramach rozwoju przyrody, gdyż w akcie stwórczym została ona wyposażona we wszelkie zdolności potrzebne do dalszego rozwoju. Wyjątkiem są relacje między Bogiem i człowiekiem, w których można mówić o zdarzeniach cudownych.

Prof. dr hab. Tadeusz Szubka zapytał o różnice i podobieństwa między przygodnością i przypadkowością. Czy tych kategorii można używać zamiennie? Habilitant odpowiedział, że jego zdaniem są to pojęcia rozłączne. Przygodność oznacza nietrwałość bytu. Przypadkowość zaś dotyczy sytuacji zmian bytów przygodnych, ale te zmiany dokonują się w taki sposób, że nie potrafimy wskazać na ich przyczyny. T. Szubka, kontynuując swoje pytanie, zapytał, czy na poziomie kwantowym mamy do czynienia z przypadkiem czy z przygodnością. M. Tabaczek

odpowiedział, że w tym wypadku chodzi raczej o przypadkowość zdarzeń.

Dr hab. Michał Zembruski poprosił o doprecyzowanie rozumienia przez habilitanta stwarzania. Czy w zaproponowanym modelu mamy do czynienia z ograniczeniem stwarzania w ujęciu tomistycznym? Ponadto, czy stwarzanie jest jednorazowym aktem, czy jest relacją? M. Tabaczek wyjaśnił, że jest przeciwnikiem kreacjonizmu ewolucyjnego, ponieważ stworzenie według Tomasza z Akwinu jest aktem suprakategorialnym i radykalnie transcendentnym. Zatem wszystko, co jako zmiana występuje w przyrodzie, nie może być stwarzaniem. Podtrzymywanie w istnieniu jest związane ze stwarzaniem, ale nie jest tym samym, co stwarzanie *ex nihilo*. Akt stwórczy wprawdzie nadal trwa, ale jest podtrzymywaniem w istnieniu przed popadnięciem bytów stworzonych w nicość.

Dr hab. Piotr Bylica wyraził wątpliwość, czy propozycja habilitanta, deklaratywnie osadzona w ramach metafizyki arystotelesowsko-tomistycznej, nie roszadza tych ram, ponieważ dopuszcza się w niej odejście od zasady „podobne rodzi podobne”. Konieczne byłoby więc wprowadzenie kategorii cudu dla wyjaśnienia zmian występujących w przyrodzie. M. Tabaczek wyjaśnił, że mówi o osłabieniu wspomnianej zasady, a nie o jej zakwestionowaniu. Przyczyny wtóre mogą wydobyć z potencjalności materii pierwszej coś, co jest najbardziej podobne do nich samych, ale nie stanowi doskonałego ich odwzorowania. Powstaje zatem byt podobny do organizmu rodzicielskiego, ale jednak różniący się od niego. Jednocześnie Habilitant przyznał, że jego propozycja stanowi pewne „naciągnięcie” systemu arystotelesowsko-tomistycznego, choć nie jest jego zakwestionowaniem.

Dr hab. Mariusz Gryganiec poprosił o przedstawienie obrony wobec zarzutu, że relacje przyczynowe na gruncie tomistycznym nie mają precyzyjnie określonych co do kategorii członów. Ponadto poprosił o wyjaśnienie, jak tomista może uporać się z zarzutem, że materia pierwsza jednocześnie spełnia wiele ról metafizycznych i nie ma żadnych pozytywnych atrybutów. Habilitant odpowiadając, zgodził się z pierwszą uwagą i dodał, że w klasycznej koncepcji przyczynowości przyczyna jest rozumiana jako zasada eksplanacyjna – jest to zasada metafizyczna, która wyjaśnia, dlaczego byt jest taki, jaki jest. Odnośnie do drugiego zagadnienia M. Tabaczek wyjaśnił, że ze względu na jej czystą potencjalność można materii pierwszej przypisać tak wiele różnych funkcji i zadań.

Po wyczerpaniu wszystkich pytań przewodniczący komisji podziękował Habilitantowi za obecność i udzielenie odpowiedzi, a następnie poprosił go o opuszczenie posiedzenia, zamykając kolokwium habilitacyjne.

2) Sprawozdanie z dyskusji nad przebiegiem kolokwium habilitacyjnego

Po opuszczeniu posiedzenia przez habilitanta odbyła się dyskusja członków komisji nad odpowiedziami udzielonymi przez kandydata.

Wszyscy członkowie komisji wyrazili opinię, że Habilitant zasadniczo trafnie odpowiadał na zadane pytania, choć nie uniknął w kilku miejscach błędów i nieścisłości.

Dr hab. Piotr Bylica ocenił, że Habilitant sprawnie porusza się wśród zagadnień z zakresu filozofii tomistycznej. Na zadane pytania M. Tabaczek udzielił wystarczającej odpowiedzi.

Dr hab. Michał Głowala zdecydowanie pozytywnie ocenił przebieg kolokwium habilitacyjnego. Pewne koncepty wymagałyby jednak doprecyzowania. Odpowiedź na zadane pytanie pokazała pewien potencjał rozważań na ten temat, ale pozostawiła także niedosyt, choć trudno było oczekiwać od Habilitanta rozstrzygnięć ostatecznych w dyskusyjnych kwestiach.

Dr hab. Mariusz Grygianiec ocenił pozytywnie odpowiedzi Habilitanta w trakcie kolokwium. Przyznał, że z udzielonych odpowiedzi na postawione pytania jest częściowo zadowolony, ale nie spodziewał się, że Habilitant rozwiąże problemy, przed którymi stoi cała szkoła tomistyczna.

Dr hab. Adam Świeżyński uznał, że M. Tabaczek na większość pytań odpowiedział w sposób zadowalający. Jeśli chodzi o odpowiedź na zadane pytanie, to odpowiedź ta nie jest całkowicie satysfakcjonująca, gdyż Habilitant nie dopowiedział na nie wprost. Jednocześnie wyraził opinię, że Habilitant w trakcie odpowiedzi dokonuje namysłu i szuka rozwiązań. Pewne luki w jego odpowiedziach są pochodnymi niedoskonałości w głównym osiągnięciu naukowym Habilitanta. M. Tabaczek jest tego świadomy i wyraźnie zmierza do wprowadzenia uzupełnień w tym zakresie.

Prof. dr hab. Tadeusz Szubka ocenił odpowiedź Habilitanta na zadane pytanie jako nie w pełni satysfakcjonującą. Stwierdził, że M. Tabaczek starał się udzielić przemyślanej odpowiedzi, choć zabrakło w niej większej precyzji. Całość kolokwium ocenił pozytywnie.

Dr hab. Michał Zembrzuski podzielił opinie pozostałych członków komisji co do pozytywnego przebiegu kolokwium. Odpowiedzi Habilitanta były interesujące i odzwierciedlały jego twórczy sposób myślenia. W przypadku zadanego pytania odpowiedź była satysfakcjonująca.

Prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz stwierdził, że kolokwium przybrało formę żywej dyskusji. Habilitant, udzielając odpowiedzi, dokonywał bieżącego namysłu i wykazywał się umiejętnością argumentowania. Odpowiedź na zadane pytanie nie była odkrywczą, ale M. Tabaczek wskazał na

możliwe rozwiązania problemu, który został podjęty w pytaniu.

Na zakończenie dyskusji członkowie komisji jednogłośnie postanowili przyjąć kolokwium.

3) Sprawozdanie z dyskusji członków komisji na temat dorobku naukowego i aktywności naukowej dr. Mariusza Tabaczka oraz nad wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Przed rozpoczęciem dyskusji sekretarz komisji przypomniał aktywność naukową i dorobek naukowy habilitanta, prezentując zestawienie dotyczące poszczególnych grup jej osiągnięć naukowych.

Przewodniczący komisji rozpoczął dyskusję i zachęcił członków komisji do wypowiedzi. Wszyscy członkowie komisji podtrzymali swoje oceny dorobku naukowego i aktywności naukowej habilitanta wyrażone w recenzjach lub w pisemnych opiniach.

Dr hab. Piotr Bylica podtrzymał swoje uwagi wyrażone w recenzji. Zauważył, że podjęte przez Habilitanta problemy nie zostały w pełni rozwiązane. Natomiast dorobek M. Tabaczka ocenił wysoko i nie ma wątpliwości, że spełnia wymagania stawiane na etapie postępowania habilitacyjnego.

Dr hab. Michał Głowala pozytywnie ocenił dorobek naukowy Habilitanta i wyraził opinię, że zasługuje on na nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Dr hab. Mariusz Gryganiec w pełni podtrzymał swoją pozytywną ocenę dorobku naukowego M. Tabaczka wyrażoną w recenzji.

Dr hab. Adam Świeżyński bardzo pozytywnie ocenił całość dorobku naukowego Habilitanta. Zarówno merytorycznie, jak i formalnie spełnia on wymagania związane z nadawaniem stopnia doktora habilitowanego. M. Tabaczek jest badaczem, który funkcjonuje w obiegu międzynarodowym, wchodzi w dyskusję z innymi autorami, a jego publikacje są licznie cytowane. Zaproponowany przez niego model stwarzania i ewolucji idzie pod prąd głównym współczesnym propozycjom kreacjonizmu ewolucyjnego i jest bardzo interesujący, przekonujący, a jednocześnie warty dalszej dyskusji. To, co zaproponował Habilitant, jest nowe i zawiera znaczny element twórczego wkładu autora.

Prof. dr hab. Tadeusz Szubka pozytywnie ocenił dorobek Habilitanta i podkreślił jego wartość naukową. Zwrócił także uwagę na międzynarodową współpracę M. Tabaczka, prowadzoną w zagranicznych ośrodkach naukowych.

Dr hab. Michał Zembruski wyraził opinię, że dorobek Habilitanta jest znaczący i spełnia kryteria stawiane w postępowaniu habilitacyjnym. Zwrócił uwagę na polemiczny charakter tekstów M. Tabaczka, w czym dostrzegł ich dodatkową wartość. Naukowy poziom Habilitanta jest bardzo wysoki. Oddziaływanie prac M. Tabaczka jest duże dzięki temu, że publikuje w znanych i cenionych czasopismach filozoficznych. Oryginalność zaproponowanych przez niego rozwiązań jest widoczna i interesująca, choć jednocześnie nieco kontrowersyjna. Dorobek habilitanta wpisuje się w szeroki kontekst dyskusji prowadzonych na styku nauki i religii.

Prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz podkreślił, że dorobek Habilitanta jest znaczący i zwrócił uwagę na jego międzynarodowy charakter. Należy z zadowoleniem i z uznaniem przyjąć fakt, że polski autor wpisuje się w dyskusje prowadzone w zagranicznych środowiskach filozoficznych.

Po zakończeniu dyskusji przewodniczący komisji zarządził głosowanie nad uchwałą o wystąpieniu do Rady Dyscypliny Naukowej Filozofii UKSW w Warszawie z wnioskiem o nadanie dr. Mariuszowi Tabaczkowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Na podstawie recenzji, przebiegu kolokwium habilitacyjnego oraz dyskusji w trakcie posiedzenia komisji habilitacyjnej, powołanej przez Radę Dyscypliny Naukowej Filozofii UKSW w Warszawie w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Mariusza Tabaczka, jej członkowie uznali, iż „**posiada w dorobku osiągnięcia naukowe (...), stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny**” oraz wykazał się on „**istotną aktywnością naukową (...) w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej**”, co oznacza, iż spełnia wymagania sformułowane w art. 219 ust 1 Ustawy, dlatego jednogłośnie podjęli uchwałę o wystąpieniu do Rady Dyscypliny Naukowej Filozofii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z wnioskiem o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Podpis przewodniczącego komisji

Małgorzata Szubka

Podpis sekretarza komisji

Adrian Spirydzewski